

M A T E R I A Ł Y I S P R A W O Z D A N I A

ROCZNIKI TEOLOGICZNE
Tom LII, zeszyt 1 – 2005

RYSZARD RUBINKIEWICZ SDB
Institut Nauk Biblijnych KUL

KS. PROF. DR HAB. JÓZEF HOMERSKI
20 VIII 1922 – 3 VIII 2004
WSPOMNIENIE POŚMIERTNE

Ks. Józefa Homerskiego poznałem po raz pierwszy w 1968 r. w Nałęczowie. Spotkanie studentów biblistyki i profesorów zorganizował śp. ks. Stanisław Łach. Wówczas przedstawiono go jako potencjalnego pracownika naukowego KUL. Jako student KUL w latach 1965-1969 byłem żywo zainteresowany kwestią natchnienia biblijnego. Jak to możliwe, by Słowo Boże przyszło do nas w ludzkiej szacie? Wczytywałem się wtedy w artykuły ks. Józefa Homerskiego, takie jak: *Ku nowym rozwiązaniom niektórych problemów w nauce o natchnieniu biblijnym*, AK 67(1964), s. 193-201, *O natchnieniu i interpretacji Pisma św.*, w: *Idee przewodnie soborowej Konstytucji o Bożym Objawieniu*, Kraków 1968, s. 67-88. Oczywiście publikacji na ten temat, autorstwa Księdza Profesora, było o wiele więcej.

Jego droga do pracy naukowej była usłana różami i kolcami. Róże to możliwość studiowania Pisma Świętego w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, które rozpoczął w roku 1953 i które uwieńczył doktoratem z zakresu teologii biblijnej w 1957 r. Potem podjął studia w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie w latach 1958-1960, gdzie uzyskał stopień licencjata nauk biblijnych. Następnym krokiem były studia w jerozolimskiej École Biblique et Archeologique Française, renomowanej i znanej na całym świecie dominikańskiej uczelni, w której jako jeden z nielicznych studentów z Polski uzyskał dyplom Eleve Titulaire de l'École Biblique. Po powrocie do kraju w roku 1961 władze KUL starały się zatrudnić ks. Józefa Homerskiego na Wydziale Teologicznym, ale nie wyraziły na to zgody ówczesne władze diecezjalne.

Dlaczego? Tego nie wiem. Kiedyś byłem recenzentem pracy habilitacyjnej kapłana z tej samej diecezji, co ks. Prof. Józef Homerski. Habilitant musiał doczekać się śmierci swojego biskupa, by jego następcą, świątły pasterz, otworzył mu drogę do dalszej, powiedzmy, „kariery” naukowej.

Habilitacja ks. Józefa Homerskiego odbyła się w KUL 25 marca 1971 r. i jeszcze tego samego roku we wrześniu została zatwierdzona przez ówczesne Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego. Potem były lata oczekiwania na profesurę. Oprócz publikacji książkowych, których było wiele, potrzebny był przynajmniej jeden doktor. Jak to się w tamtych komunistycznych czasach z humorem mówiło, że trzeba oprócz publikacji, „wydać” jednego doktora. Pierwszym, wypromowanym u Niego, doktorem teologii biblijnej była Pani Urszula Szwarz, dziś kierownik Katedry Filologii Biblijnej w Instytucie Nauk Biblijnych KUL, która po latach studiów w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie i w dominikańskiej École Biblique w Jerozolimie została zatrudniona w naszym Instytucie. Przypisano ją do mojej katedry, zresztą za moją zgodą, w czasie obrad Rady Wydziału Teologii, której przewodniczył ks. Prof. Józef Homerski – ówczesny dziekan.

Ks. Prof. Józef Homerski w latach 1976-1983 był dyrektorem Konwiktów Księżych Studentów KUL, a w latach 1984-1987 dziekanem Wydziału Teologii. Był również poważnym kandydatem na rektora KUL, ale wybory poszły innym torem. Jako dziekan był, po ks. prof. Edwardzie Kopciu, jednym z najlepszych. Dbał nie tylko o Instytut Nauk Biblijnych KUL, ale o wszystkie sekcje i instytuty Wydziału Teologii.

Jego odejście na emeryturę odbyło się w sposób jak najbardziej godny. Opuścił mieszkanie, które zajmował w konwiktach, przeniósł się do Ochotnicy Górnej w diecezji tarnowskiej, z której pochodził, ale nie przerwał pracy naukowej i dydaktycznej. Przez trzy następne lata miał jeszcze wykład monograficzny w Instytucie Nauk Biblijnych i prowadził seminarium doktoranckie. Do końca życia dojeżdżał do Wyższego Seminarium Duchownego Księżych Marianów w Lublinie, podróżując regularnie i to środkami publicznymi – autobusem i pociągiem. Publikował dalej prace z ulubionej tematyki – z zakresu pism prorockich. To spod Jego pióra wyszły jeszcze przed pójściem na emeryturę naukowe komentarze do tekstów proroka Jonasza, Zachariasza, Ezechiela i Daniela. Opracował też Wstęp ogólny do Pisma Świętego oraz napisał komentarz do Ewangelii według św. Mateusza. Na publikację czeka Jego wielki komentarz do Księgi Daniela, który ma się ukazać w serii wielkich komentarzy biblijnych wydawanych przez KUL.

Śmierć zastała Go 3 sierpnia 2004 r. w Przemyślu. Pogrzeb odbył się w Ochotnicy Górnej z udziałem księży biskupów, kapłanów i miejscowej lud-

ności. Katolicki Uniwersytet Lubelski reprezentowali: ks. prof. dr hab. Andrzej Szostek, rektor KUL, ks. prof. Krzysztof Gózdź, prodziekan Wydziału Teologii oraz ja – jako dyrektor Instytutu Nauk Biblijnych KUL. Do konduktu żałobnego dołączyli również inni pracownicy KUL.

Ks. Prof. dr hab. Józef Homerski był wybitnym pracownikiem naukowym, wymagającym profesorem, doskonałym dydaktykiem, wspaniałym kolegą w pracy, a dla wielu, którzy Go bliżej znali, przyjacielem. *Niech aniołowie Pańscy zawiodą Go do raju.*

KS. DARIUSZ DZIADOSZ
Instytut Nauk Biblijnych KUL

KSIĄDZ PROFESOR STANISŁAW POTOCKI – MĘDRZEC I WYCHOWAWCA

Chyba nie ma w archidiecezji przemyskiej kapłana, który by na nazwisko śp. Księdza Profesora Stanisława Potockiego nie zareagował uczuciem głębokiego szacunku i wielkiej wdzięczności. Wszyscy coś Mu zawdzięczamy. I starsi i młodszy, bo przecież przez ponad 40 lat całym Jego życiem była nauka i wychowanie kolejnych pokoleń kapłańskich. Po raz pierwszy zetknąłem się z Księdzem Profesorem Stanisławem jako kleryk przed kilkunastu laty. Pierwszą rzeczą, której się nauczyłem od starszych kolegów o Księdzu Profesorze, był Jego seminaryjny pseudonim: „Stary”. Klerycy i kapłani chyba od zawsze właśnie tak nazywali swego Wykładowcę. Pewnie przyczyna tego „drugiego imienia” była bardzo prozaiczna, po prostu uczył Starego Testamentu. Jednak z czasem, kiedy już miałem okazję słuchać Jego wykładów, zrozumiałem, że to zawołanie nie jest tylko z rodzaju tych banalnych, nadawanych przez uczniów prawie wszystkim wykładowcom, lecz kryje w sobie coś więcej. Ono po prostu wyrażało szacunek ucznia do swojego mistrza, do Kogoś, kto cechuje się ogromną wiedzą i doświadczeniem, kto po prostu zna doskonale materię, którą wyklada. Często słyszałem jak inni koledzy mówili, że „Stary” to, co mówi, ma po prostu przemyślane i zupełnie się z tym zgadzałem, gdyż uczył nas rzeczywiście jak starotestamentalny mędrzec, czyli nie

tylko mądrością Bożego Słowa spisanego w Świętej Księdze, ale też mądrością własnego doświadczenia, które było owocem słuchania tego Słowa i życia nim na co dzień. I muszę powiedzieć, że w gruncie rzeczy to właśnie postawa życiowa Księdza Profesora budziła u wychowanków większy szacunek niż przekazywana przez Niego wiedza; miał w sobie coś, co zawsze budziło respekt, pewnego rodzaju „tremendum” tak charakterystyczne dla tajemniczych postaci Starego Testamentu, o których z taką pasją opowiadał, „tremendum”, które z jednej strony stało na przeszkodzie nawiązania bliższego z Nim kontaktu, ale z drugiej rodziło wręcz spontaniczny i naturalny podziw. Każdy z nas widział jak ubogo żył nasz Profesor i jak wiele wymagał od siebie. Za to właśnie najbardziej Go ceniliśmy. Był rzeczywiście świadkiem tego, czego nas uczył. Niewielu z nas miało możliwość poznać Księdza Profesora bliżej, a tylko tego rodzaju znajomość pozwalała uchylić odrobinę tę niewidzialną zasłonę i odkryć w tym, na pozór surowym i niedostępnym, Człowieku kogoś, kto w rzeczywistości ma bardzo życzliwe, serdeczne i czułe serce. Wielokrotnie byliśmy świadkami tego, jak pomagał innym, szczególnie ubogim, a czynił to zawsze z wielką hojnością, która często zdumiewała nawet samych proszących i powodowała, że wykorzystywali wielokrotnie dobroć Księdza Profesora. Do dzisiaj noszę z szacunkiem w sercu Jego słowa: „pamiętaj jegomościu, że nie jest to wcale powód do chluby dla księdza, że nigdy nie dał się naciągnąć prosiącemu o pomoc”. Ksiądz Profesor zawsze był ciekawy życia, zawsze otwarty na nowości; pamiętam, z jakim zapałem uczył się w podeszłym już wieku korzystać z komputera i z jakim zainteresowaniem przyjmował wieści ze świata nauki i najnowszej historii. W dyskusji chętnie słuchał innych, choć zawsze miał swoje zdanie i swój pogląd na otaczającą nas rzeczywistość. Wpisał się na trwałe w pejzaż naszej archidiecezji i żywa pamięć o Nim na długo zostanie w naszych sercach.

Oto tylko kilka osobistych refleksji o śp. Księżu Profesorze. Myślę jednak, że dla pełniejszego obrazu tej postaci warto podać jeszcze kilka faktów z Jego bogatego życia. Otóż Ksiądz Profesor Stanisław Potocki urodził się 13 stycznia 1928 roku w Raniżowie (woj. rzeszowskie) jako syn Marcina i Marii z domu Wiącek. Z domu rodzinnego, jak to często wspominał, wyniósł przede wszystkim miłość do Boga i szacunek do drugiego człowieka. O tym jak bardzo religijna była to rodzina niech świadczy choćby fakt, iż również dwaj bracia Księdza Profesora Stanisława byli kapłanami. Po ukończeniu gimnazjum w Kolbuszowej kontynuował on naukę w Przemyślu, gdzie w 1947 roku uzyskał świadectwo dojrzałości. Zaraz po maturze rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemyślu i 22 czerwca 1952 roku został wyświęcony na kapłana. Po święceniach

został skierowany do pracy duszpasterskiej w Nisku, ale jako wikariusz pracował tam jedynie dwa miesiące, gdyż został posłany na specjalistyczne studia z zakresu Pisma Świętego na Katolicki Uniwersytet Lubelski. Studia te sfinalizował w 1955 roku uzyskaniem tytułu doktora teologii biblijnej na podstawie rozprawy naukowej: *Grzech w pismach proroków sprzed niewoli babilońskiej*. Po ukończeniu studiów Ksiądz dr Stanisław Potocki pracował jako wikariusz w trzech kolejnych parafiach: w Nisku, Jarosławiu i Przemyślu. Następnie przez rok był katechetą w Liceum Pedagogicznym w Przemyślu, a 15 października 1960 roku został mianowany przez bpa Franciszka Bardę wykładowcą Pisma Świętego w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemyślu. Wykłady te kontynuował aż do czerwca 2004 roku przerywając je jedynie w roku akademickim 1963/1964 z powodu studiów w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie, które sfinalizował uzyskując licencjat nauk biblijnych na podstawie pracy zatytułowanej: *Skład socjalny Judejczyków wracających z niewoli babilońskiej na podstawie Księgi Ezdrasza 2, 1-70*.

Po powrocie do diecezji Ksiądz dr Stanisław Potocki podjął znowu wykłady z Pisma Świętego w Instytucie Teologicznym w Przemyślu, a od 1967 roku przejął całość Starego Testamentu. W roku 1972 uzyskał habilitację na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim na podstawie rozprawy: *Struktura literacka Księgi Przysłów 1-9*. Wkrótce potem został mianowany Rektorem Wyższego Seminarium Duchownego w Przemyślu. Funkcję tę sprawował w latach 1972-1976. Od października 1985 roku Ksiądz dr hab. Stanisław Potocki rozpoczął pracę dydaktyczno-naukową na Wydziale Teologicznym KUL, pełniąc początkowo funkcję docenta, a potem, na mocy uchwały Senatu Akademickiego z dnia 22 lutego 1992 roku, profesora nadzwyczajnego. Praca Księdza Profesora na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim trwała do września 1993 roku. W tym to właśnie roku podjął wykłady również w Wyższym Seminarium Duchownym w Rzeszowie, które, podobnie jak te w Przemyślu, kontynuował do końca roku akademickiego 2003/2004. W okresie swej długoletniej pracy naukowo-dydaktycznej Ksiądz Profesor Stanisław Potocki zyskał sobie miano nie tylko znanego i cenionego wykładowcy i biblisty, ale również wychowawcy wielu pokoleń kapłanów i świeckich. Przez całe bowiem życie starał się zgłębiać misterium Bożego Słowa oraz gorliwie i wiernie przekazywać swą życiową mądrość i wiedzę innym. Jego szczególnym zainteresowaniem cieszyła się zawsze biblijna literatura mądrościowa i to właśnie jej poświęcił większość ze swych licznych publikacji. Jego książki i artykuły nie obejmowały jednak wyłącznie ścisłych studiów egzegetyczno-teologicznych. Jednym z głównych wymiarów jego aktywności naukowej była również popularyzacja tematyki biblijnej i duszpasterska troska o wykształcenie zain-

teresowania i miłości do Bożego Słowa, która odzwierciedlała się w licznych zbiorach jego homilii i prac popularnonaukowych z zakresu biblistyki oraz w niezliczonej liczbie wykładów i kursów biblijnych dla kapłanów, osób świeckich oraz zgromadzeń zakonnych. Ostatnie miesiące Jego życia to okres wielu cierpień związanych z nieuleczalną chorobą, która w bardzo krótkim czasie położyła kres Jego życiu. Ksiądz Profesor Stanisław Potocki odszedł po nagrodę do Boga 11 października 2004 roku. Został pochowany w rodzinnym grobowcu na cmentarzu w Raniszowie.

Jak wszystkim wiadomo, jedną z najważniejszych ról w historii Kościoła w dziele przybliżenia Księgi Pisma Świętego wiernym odegrał Święty Hieronim. On to poprzez swoje długoletnie studia i ich doskonały owoc, jakim było tłumaczenie na język łaciński Biblii, niejako na nowo odkrył moc zbawczą ukrytą w Bożym Słowie. Myślę, że każda epoka i każde środowisko bardzo potrzebuje własnego Hieronima, który zgłębiając tajniki biblijnego orędzia i według niego kształtując swoje życie, mógłby nauczyć wielu jak osiągnąć wieczne szczęście i wskazać pewną drogę do pełnej realizacji własnego powołania. Takim Hieronimem dla wielu pokoleń kapłanów w przemyskiej archidiecezji był niewątpliwie Ksiądz Profesor Stanisław Potocki. I choć, myśląc po ludzku, odszedł nieoczekiwanie i za szybko, zdołał, jak na mędrca przystało, swoim mądrym słowem i przykładem życia nauczyć wielu nie tylko jak żyć, ale również jak umierać. *Requiescat in pace.*

KS. MIROSŁAW S. WRÓBEL
Instytut Nauk Biblijnych KUL

PROFESOR MARIE-ÉMILE BOISMARD – BIBLISTA Z WIELKĄ PASJĄ

23 kwietnia 2004 r. zmarł w Jerozolimie, w École Biblique et Archeologique Française, w wieku 88 lat wybitny profesor Nowego Testamentu Marie-Émile Boismard. Jego wykłady z Ewangelii Janowej, z Pism Pawłowych, z Dziejów Apostolskich cieszyły się wielkim zainteresowaniem wśród studentów École Biblique. Wobec swoich uczniów był on bardzo wymagający, ale

jednocześnie pozostawiał swobodę na pracę twórczą i szanował tezy, które odbiegały od jego hipotez. Prosił jednak zawsze o solidną argumentację. Profesor był człowiekiem bardzo otwartym na nowe idee w dziedzinie krytyki tekstu oraz w podejściu diachronicznym do kwestii formowania się tekstu biblijnego. Często mówił – „jeśli «wszyscy» powtarzają tę samą teorię, trzeba zadać sobie pytanie, czy jest ona słuszna. Jeśli znajdzie się argumentację, która tę teorię podważa, wówczas praca wkracza w interesującą fazę”. Był człowiekiem wielkiej pracy. Niemal zawsze można go było zastać siedzącego w swoim pokoju za biurkiem, pochylonego przy komputerze, obłożonego książkami i piszącego nowe dzieło. Zawsze z pasją opowiadał o odkryciach, których dokonał. Pokazywał stare manuskrypty, udostępniał mikrofilmy i notatki. Był człowiekiem pogodnym i życzliwym dla otoczenia. Podczas posiłków w refektarzu nigdy nie chciał rozmawiać na poważne tematy naukowe. Lubił wtedy opowiadać kawały i zabawne historie ze swego życia. Był całym sercem oddany nauce i kochał Biblię. Przed swoją śmiercią żalił się, że nie może dalej pracować i życzył wszystkim go odwiedzającym, aby z zapałem i sercem kontynuowali podjęte prace w dziedzinie biblistyki.

Profesor Marie-Émile Boismard urodził się 14 grudnia 1916 r. w Seichersur-le Loir w Anjou jako czwarte dziecko Armanda i Marie Boismard. Po złożonym egzaminie dojrzałości poczuł powołanie do życia zakonnego i wstąpił do ojców dominikanów w prowincji Lyon. W 1937 r. musiał przerwać formację teologiczną i został skierowany do odbycia służby wojskowej. Wybuch drugiej wojny światowej służbę tę znacznie wydłużył. Dopiero w 1940 r. mógł powrócić na fakultet teologiczny i po trzech latach studiów, w kwietniu 1943 r. przyjął święcenia kapłańskie. Od wczesnych lat młodości zdradzał on duże zainteresowanie wobec problematyki biblijnej i języków starożytnych. W 1945 r. w Saulchoir pod Paryżem napisał biblijną pracę naukową (ekwiwalent dzisiejszego doktoratu) na temat *Doxa w listach Pawłowych* pod kierunkiem słynnego profesora Ceslasa Spicqa. Przełożeni zakonnicy skierowali go na dalszą specjalizację biblijną do Jerozolimy. W dniu 6 stycznia 1946 r. przybył do École Biblique w Jerozolimie, aby pracy naukowej poświęcić całe swoje życie. W tym renomowanym ośrodku biblijnym, założonym przez ojca prof. Marie-Josepha Lagrange’a, pozostał aż do końca swojego życia (z przerwą w latach 1950-1953, kiedy to prowadził działalność dydaktyczną na Uniwersytecie we Fryburgu w Szwajcarii). W École Biblique w warsztat naukowy wprowadzał go ojciec prof. Pierre Benoit. W 1948 r. uzyskał Licencjat Nauk Biblijnych przed komisją Pontyfikalnego Instytutu Biblijnego w Rzymie. Od tej pory oddał się bezgranicznie pracy dydaktyczno-naukowej. Skonstruował on swą teorię synoptyczną, zrehabilitował „tekst

zachodni” w Dziejach Apostolskich i w Ewangelii Janowej, sformułował hipotezę na temat złożonego procesu formowania się tekstu czwartej Ewangelii, podkreślił wagę krytyki tekstualnej dla egzegezy biblijnej, poszukiwał niestrudzenie *Sitz im Leben* tekstu biblijnego dostrzegając wielką łączność pomiędzy Starym i Nowym Testamentem. W École Biblique słynął z pasjonujących i pełnych treści wykładów. Był zapraszany z konferencjami i wykładami przez różne ośrodki naukowe w Kanadzie, Meksyku, Japonii, Tajwanie, Stanach Zjednoczonych. W 1991 r. został zaproszony z wykładami na jeden semestr do Pontyfikalnego Instytutu Biblijnego w Rzymie. Napisał on 31 książek, ok. 100 artykułów i 450 recenzji. Na szczególną uwagę zasługują następujące pozycje: *Synopse des quatre évangiles en français* (t. I – *Textes*, Paris: J. Gabalda et Cie, 1965; t. II – *Commentaire*, Paris: J. Gabalda et Cie, 1972; t. III – *L'évangile de Jean*, Paris: J. Gabalda et Cie, 1977); *Synopsis Graeca Quattuor Evangeliorum* (Leuven–Paris: Peeters, 1986); *Moïse ou Jésus. Essai de christologie johannique* (Leuven–Paris: Peeters, 1988); *Les Actes des deux Apôtres* (t. I-III, Paris: J. Gabalda et Cie, 1990); *Le Diatessaron: De Tatien à Justin* (Paris: J. Gabalda et Cie, 1992); *Un évangile pré-johannique* (t. I-III, Paris: J. Gabalda et Cie, 1993-1996); *En quête du Proto-Luc* (Paris: J. Gabalda et Cie, 1997); *À l'aube du christianisme. Avant la naissance des dogmes* (Paris: J. Gabalda et Cie, 1998); *Critique textuelle ou critique littéraire? Jean 7, 1-51* (Paris: J. Gabalda et Cie, 1998); *Le baptême selon le Nouveau Testament* (Paris: J. Gabalda et Cie, 2001); *L'évangile selon Matthieu d'après un papyrus copte de la collection Schoyen. Analyse littéraire* (Paris: J. Gabalda et Cie, 2003). Wiele spośród tych prac zostało przetłumaczonych na inne języki. Jego żmudna i solidna praca zyskała uznanie i szacunek w świecie nauki. W październiku 1988 r. uzyskał tytuł doktora *honoris causa* na Uniwersytecie w Leuven. We współczesnych poważnych publikacjach naukowych na temat Nowego Testamentu jego nazwisko jest często cytowane, a jego teorie i hipotezy stanowią przedmiot ożywionej dyskusji. Potrafił on łączyć wysokie kwalifikacje intelektualne z głęboką i żywą wiarą w Boga i w człowieka. Często powtarzał: „kiedy umrę na pewno św. Jan przywita mnie z radością, bo tak wiele o nim piszę”. W ostatnich miesiącach przed śmiercią często o godz. 15⁰⁰ schodził wraz z Siostrami do kaplicy, aby odmawiać koronkę do Bożego Miłosierdzia. Wraz z jego odejściem świat stracił wielkiego Biblistę, który z pasją i należną powagą dla Słowa Bożego wskazywał na jego bogactwo i głębię. Pamięć o nim pozostaje nie tylko wśród uczniów i kontynuatorów jego nauki.

Wieczny odpoczynek racz mu dać Panie, a światłość wiekuista przez miłosierdzie Boże niechaj mu świeci na wieki. Amen.

KS. WOJCIECH PIKOR
Instytut Nauk Biblijnych KUL

KRONIKA INSTYTUTU NAUK BIBLIJNYCH KUL ZA ROK AKADEMICKI 2003/2004

I. SPRAWY PERSONALNE

Zespół pracowników naukowych Instytutu Nauk Biblijnych KUL (stan osobowy na dzień 15.06.2004 r.) tworzyli: prof. dr hab. Ryszard Rubinkiewicz SDB – dyrektor Instytutu, prof. dr hab. Hugolin Langkammer OFM, ks. prof. dr hab. Antoni Paciorek, ks. prof. dr hab. Antoni Tronina, prof. dr hab. Urszula Szwarc, ks. prof. dr hab. Henryk Witczyk, prof. dr hab. Waldemar Rakocy CM, dr hab. Stefan Szymik MSF, dr Hubert Ordon SDS, ks. dr Stanisław Haręzga, dr Andrzej Kiejza OFM^{Cap}, dr Krzysztof Mielcarek, ks. dr Mirosław Wróbel. Do grona pracowników Instytutu w charakterze asystentów dołączyli ks. dr Dariusz Dziadosz, który po uzyskaniu licencjatu i doktoratu na PIB w Rzymie pracował jako wykładowca w Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Przemyślu, oraz ks. dr Wojciech Pikor, który po licencjacie na PIB w Rzymie i doktoracie na PUG w Rzymie był wykładowcą w Wyższym Seminarium Duchownym w Pelplinie.

Pracownicy Instytutu spotkali się kilkakrotnie we własnym gronie w celu zaprezentowania i przedyskutowania programu studiów, podziału obowiązków i zajęć uniwersyteckich oraz omówienia spraw związanych z publikacją serii „Biblia lubelska”.

II. STOPNIE NAUKOWE

13 listopada 2003 r. ks. dr Mirosław S. W r ó b e l, adiunkt w Katedrze Literatury Międzytestamentalnej, po pomyślnej obronie pracy doktorskiej w École Biblique w Jerozolimie otrzymał tytuł doktora nauk biblijnych na podstawie rozprawy *Who are the Father and His Children in Jn 8:44. A Literary, Historical and Theological Analysis of Jn 8:44 and Its Context*.

24 lutego 2004 r. miało miejsce kolokwium habilitacyjne ks. dr. Zdzisława P a w ł o w s k i e g o. Podstawą był dorobek naukowy oraz opublikowana

książka *Opowiadanie, Bóg i początek. Teologia narracyjna Rdz 1-3*, Warszawa 2003. Recenzentami byli: ks. prof. dr hab. Henryk Witczyk, KUL, ks. prof. dr hab. Waldemar Chrostowski, UKSW Warszawa oraz ks. prof. dr hab. Bogdan Poniży, UAM Poznań.

W roku sprawozdawczym miały miejsce obrony trzech prac doktorskich.

W dniu 4 czerwca 2004 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej pani Marii K a r d i s. Promotorem pracy, zatytułowanej *Modlitwa w literaturze apokryficznej judaizmu okresu drugiej świątyni*, był prof. dr hab. Ryszard Rubinkiewicz SDB, zaś recenzentami ks. prof. dr hab. Bogdan Poniży, UAM Poznań oraz ks. prof. dr hab. Jerzy Misiurek, KUL.

W dniu 16 czerwca 2004 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej ks. Roberta N e m ś. Promotorem pracy, zatytułowanej *Zapowiedź męki i śmierci Jezusa w IV Ewangelii*, był ks. prof. dr hab. Antoni Paciorek, zaś recenzentami ks. prof. dr hab. Stanisław Włodarczyk, PAT Kraków oraz prof. dr hab. Hugolin Langkammer OFM, KUL.

W dniu 17 czerwca 2004 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej ks. Grzegorza D o m a n s k i e g o. Promotorem pracy, zatytułowanej *Znaczenie wjazdu Jezusa do Jerozolimy (Łk 19, 28-44) w Łukaszkowym ujęciu historii zbawienia*, był ks. prof. dr hab. Antoni Paciorek, zaś recenzentami ks. prof. dr hab. Jan Załęski, UKSW Warszawa oraz dr hab. Stefan Szymik MSF, KUL.

Stopień licencjata w zakresie specjalizacji biblijnej, na podstawie prac i egzaminu, który miał miejsce 1 czerwca 2004 r., uzyskali: Sylwia Konopniewska, ks. Tomasz Kusz, ks. Oleg Salomon, ks. Arkadiusz Roszak.

W ramach seminariów naukowych, prowadzonych przez pracowników INB, następujący studenci obronili prace magisterskie: A. Bogacka, B. Borowska, M. Górna, S. Korona, B. Kucharska, W. Kucharski, J. Łazorko, R. Łobko, K. Madaj, A. Michałek, L. Osmak, A. Piętowski, M. Pląsek, I. Radevych, M. Romanowski, J. B. Sobańska, L. Sosnowka, O. Szymańska, G. Zorychta.

III. PUBLICZNE WYKŁADY I ODCZYTY

INB KUL wraz z Towarzystwem Naukowym KUL zorganizował w dniach 24-28.11.2003 r. 31. Tydzień Biblijny pod hasłem: „Tu es Petrus” (Mt 16, 18). W 25-rocznicę pontyfikatu Jana Pawła II”. Na program Tygodnia złożyły się następujące referaty:

24.11.2003 r.

– Prof. dr hab. Hugolin Langkammer OFM: *Piotr jako pierwszy Apostoł w świetle Nowego Testamentu.*

25.11.2003 r.

– Dr Krzysztof Mielcarek: *Paradygmat czy żywy człowiek? Piotr Apostoł w drugiej Ewangelii;*

– Ks. dr Stanisław Haręzga: *Eklezjalne konteksty „lectio divina” w nauczaniu Jana Pawła II.*

26.11.2003 r.

– Ks. prof. dr hab. Henryk Witczyk: *Rola „umiłowanego ucznia” w odniesieniu do Piotra, który wyparł się Jezusa (J 18, 10-27; 20, 1-10);*

– Dr hab. Stefan Szymik MSF: *Sługa Bożego słowa. Inspiracje biblijne w homiliach gromnicznych Jana Pawła II.*

27.11.2003 r.

– Prof. dr hab. Waldemar Rakocy CM: *Lata pobytu apostoła Piotra w Rzymie (rys historyczny).*

– Dr A. Kiejza OFM Cap: *Ikona Apokalipsy – wezwanie dla współczesnego Kościoła Europy.*

28.11.2003 r.

– Prof. dr hab. Ryszard Rubinkiewicz SDB: *Chrystus w mowach misyjnych św. Piotra.*

IV. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA PRACOWNIKÓW INSTYTUTU NAUK BIBLIJNYCH

Prof. dr hab. Ryszard R u b i n k i e w i c z SDB

Sympozja naukowe i zjazdy

– Członek Papieskiej Komisji Biblijnej. Rzym. Udział w zjazdach i prace dla PKB.

– 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r.

Referaty i wykłady

Chrystus w mowach misyjnych św. Piotra. 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 28.11. 2003 r.

Prof. dr hab. Hugolin L a n g k a m m e r OFM

Sympozja naukowe i zjazdy

– 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r.

Referaty i wykłady

– *Piotr jako pierwszy Apostoł w świetle Nowego Testamentu*. 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24.11.2003 r.

Ks. prof. dr hab. Antoni P a c i o r e k

Sympozja naukowe i zjazdy

– 42. Sympozjum Biblistów Polskich. Gdańsk–Oliwa, 15.09.2004 r.

Referaty i wykłady

– *Aktualny stan prac na serię „Nowy Komentarz Biblijny”*. Komunikat podczas 42. Sympozjum Biblistów Polskich. Gdańsk–Oliwa, 15.09.2004 r.

Ks. prof. dr hab. Antoni T r o n i n a

Sympozja naukowe i zjazdy

– 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r.

Prof. dr hab. Urszula S z w a r c

Sympozja naukowe i zjazdy

– 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r.

Ks. prof. dr hab. Henryk W i t c z y k

Sympozja naukowe i zjazdy

– IV Duszpasterskie Spotkania Pelplińskie „Jak mówić dzisiaj o Bożym miłosierdziu?” Pelplin, WSD, 15.11.2003 r.

– 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r.

– Sesja naukowa pt. „Dlaczego Nowe Przymierze?” Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, 22.11.2003 r.

– Sesja naukowa pt. „Sumienie wobec współczesnych zagrożeń” w Instytucie Teologicznym w Krakowie, 20.02.2004 r.

– Debata naukowa pt. „Sumienie – chrześcijanina i człowieka wolnego”, zorganizowana przez fundację „Przekraczać mury”, z udziałem dr. T. Bartosia OP. Lublin 2.03.2004 r.

– Sesja naukowa w Instytucie Jana Pawła II. Lublin, KUL, 2.03.2004 r.

– Sesja naukowa pt. „Modlitwa i naśladowanie Chrystusa drogą chrześcijańskiego powołania”. Górka Klasztorna, 13.03.2004 r.

– 36. Tydzień Eklezjologiczny. Lublin, KUL, 22.03.2004 r.

– Sesja naukowa w WIK, filia PAT. Kraków, 27.03.2004 r.

– VII Kongres Teologów Polskich. Lublin, KUL, 12.09.2004 r.

- 42. Sympozjum Biblistów Polskich. Gdańsk–Oliwa, 14-16.09.2004 r.

Referaty i wykłady

- *Jezus objawieniem Bożego miłosierdzia – dla kogo?* IV Duszpasterskie Spotkania Pelplińskie pt. „Jak mówić dzisiaj o Bożym miłosierdziu?” Pelplin, WSD, 15.11.2003 r.
- *Nowa ofiara podstawą Nowego Przymierza w Hbr 8, 9.* Sesja naukowa pt. „Dlaczego Nowe Przymierze?” Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, 22.11.2003 r.
- *Rola „umiłowanego ucznia” w odniesieniu do Piotra, który wyparł się Jezusa (J 18, 10-27; 20, 1-10).* 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 26.11. 2003 r.
- *Sumienie w świetle Biblii.* Sesja naukowa pt. „Sumienie wobec współczesnych zagrożeń” w Instytucie Teologicznym w Krakowie, 20.02.2004 r.
- *Sumienie chrześcijanina.* Debata naukowa pt. „Sumienie – chrześcijanina i człowieka wolnego”, zorganizowana przez fundację „Przekraczać mury”, z udziałem dr. T. Bartosia OP. Lublin, 2.03.2004 r.
- *Pascha Jezusa Ofiarą przemienienia i pojednania z Bogiem.* Sesja naukowa w Instytucie Jana Pawła II. Lublin, KUL, 2.03.2004 r.
- *Powołanie do naśladowania Chrystusa.* Sesja naukowa pt. „Modlitwa i naśladowanie Chrystusa drogą chrześcijańskiego powołania”. Górka Klasztorna, 13.03.2004 r.
- *Eucharystia – żywa Ofiara przemienienia i pojednania.* 36. Tydzień Eklezjologiczny. Lublin, KUL, 22.03.2004 r.
- *Eucharystia – sakrament wyzwolenia i wolności.* Sesja naukowa w WIK, filia PAT. Kraków, 27.03.2004 r.
- *Wkład Jana Pawła II w nową biblistykę.* VII Kongres Teologów Polskich. Lublin, KUL, 12.09.2004 r.
- *Bibliści polscy i ich wkład w teologię polską w ostatnich 15 latach.* 42. Sympozjum Biblistów Polskich. Gdańsk–Oliwa, 15.09.2004 r.

Prof. dr hab. Waldemar R a k o c y C M

Sympozja naukowe i zjazdy

- 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r.
- 42. Sympozjum Biblistów Polskich. Gdańsk–Oliwa, 14-16.09.2004 r.
- VII Kongres Teologów Polskich, Lublin, KUL, 12-15.09.2004 r.

Referaty i wykłady

- *Lata pobytu apostoła Piotra w Rzymie (rys historyczny).* 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 27.11.2003 r.

– *Współczesne areopagi*, referat wprowadzający i przewodniczenie dyskusji podczas VII Kongresu Teologów Polskich. Lublin, KUL, 12.09.2004 r.

– „*Przeznaczony na upadek i na powstanie wielu w Izraelu*”. *Przeznaczenie Izraela wg Łukasza 2, 34. 42.* Sympozjum Biblistów Polskich. Gdańsk–Oliwa, 15.09.2004 r.

Dr hab. Stefan S z y m i k MSF

Sympozja naukowe i zjazdy

– 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r. Organizacja, udział i referat.

– Sympozjum misyjne „Misyjny orszak męczenników przynagła nas”. WSD MSF Kazimierz Biskupi /k. Konina, 28.04.2004 r.

Referaty i wykłady

– *Sługa Bożego Słowa. Inspiracje biblijne w homiliach gromniczych Jana Pawła II.* 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 26.11.2003 r.

– *Nowy Testament a filozofia Epikura.* Wykład dla pracowników i studentów Zakładu Biblijnego UAM. Poznań, 16.02.2004 r.

– *Męczeństwo za wiarę w świetle Biblii. Akt religijny czy polityczny?* Sympozjum misyjne: „Misyjny orszak męczenników przynagła nas”, zorganizowane przez Wyższe Seminarium Duchowne MSF, Kazimierz Biskupi/k. Konina, 28.04.2004 r.

Ks. dr Dariusz D z i a d o s z

Sympozja naukowe i zjazdy

– 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r.

– 36. Tydzień Eklezjologiczny: „Źródło – szczyt – życie. Wokół fundamentalnych wymiarów misterium Eucharystii”. Lublin, KUL, 22-24.03.2004 r.

– Sympozjum Katechetyczne nt. „Katecheza w służbie wiary”. Przemyśl, 15-16.05.2004 r.

Ks. dr Stanisław H a r ę z g a

Sympozja naukowe i zjazdy

– 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r.

– Ogólnopolskie sympozjum mariologiczne. Licheń, 17.05.2004 r.

Referaty i wykłady

– *Eklezjalne konteksty „lectio divina” w nauczaniu Jana Pawła II.* 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 25.11.2003 r.

- *Nowotestamentowe podstawy dogmatu Niepokalanego Poczęcia Maryi*. Ogólnopolskie sympozjum mariologiczne. Licheń, 17.05.2004 r.
- Przygotowanie rekolekcyjistów do posługi Słowa podczas nawiedzenia Matki Bożej w kopii obrazu jasnogórskiego: *Z Maryją ku nowości życia w Chrystusie*. Nałęczów, 9.11.2003 r.
- „*Lectio divina*” szkołą słuchania i postuszeństwa Słowu Bożemu. Wykład podczas II Ekumenicznego Świąta Biblii. Poznań, 15.11.2003 r.
- *Kościół judeochrześcijański i jego otwarcie się na pogan*. Wykład dla Studium dla świeckich Ojców Dominikanów. Warszawa-Służew, 13.03.2004 r.
- Wykłady otwarte pt. „Wokół tajemnicy Ducha Świętego”: *Wierze w Ducha Świętego – misterium Daru Jezusa zmartwychwstałego*. Lublin, KUL, 25.05.2004 r.

Dr Andrzej K i e j z a OFMCap

Sympozja naukowe i zjazdy

- 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r.
- Sympozjum we Franciszkańskim Centrum dla Europy Wschodniej i Azji Północnej. Warszawa, 8-9 maja 2004 r.

Referaty i wykłady

- *Ikona Apokalipsy – wezwanie dla współczesnego Kościoła Europy*. 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 27.11.2003 r.
- *Relacje o ustanowieniu Eucharystii według synoptyków oraz Eucharystia miejscem wspólnoty Kościoła na podstawie Janowego opisu Ostatniej Wieczerzy*. Referaty wygłoszone podczas sympozjum we Franciszkańskim Centrum dla Europy Wschodniej i Azji Północnej. Warszawa, 8-9.05.2004 r.

Dr Krzysztof M i e l c a r e k

Sympozja naukowe i zjazdy

- 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r.
- 36. Tydzień Eklezjologiczny: „Źródło – szczyt – życie. Wokół fundamentalnych wymiarów Eucharystii”. Lublin, KUL, 22-24.03.2004 r.
- Sesja naukowa: „Zło, przemoc, kultura”. Łódź, 2-3.04.2004 r.

Referaty i wykłady

- *Paradygmat czy żywy człowiek? Piotr Apostoł w drugiej Ewangelii*. 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 25.11.2003 r.

Dr Hubert O r d o n SDS

Sympozja naukowe i zjazdy

- Członek Zarządu Stowarzyszenia Biblistów Polskich – udział w spotkaniach i pracach Zarządu.
- 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r.
- VII Kongres Teologów Polskich. Lublin, KUL, 12.09.2004 r.
- 42. Sympozjum Biblistów Polskich. Gdańsk–Oliwa, 14-16.09.2004 r.

Referaty i wykłady

- *Życie i działalność św. Pawła, Listy św. Pawła: wprowadzenie – zasadnicze tematy teologiczne w Listach*. Instytut Teologiczny OP (filia Papieskiego Uniwersytetu im. św. Tomasza z Akwinu w Rzymie). Kijów, 2-4.10.2003
- 12 wykładów.

Ks. dr Wojciech P i k o r

Sympozja naukowe i zjazdy

- IV Duszpasterskie Spotkania Pelplińskie „Jak mówić dzisiaj o Bożym miłosierdziu?” Pelplin, WSD, 15.11.2003 r. Organizator.
- Sesja naukowa pt. „Dlaczego Nowe Przymierze?” Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, 22.11.2003 r.
- 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r.
- I Forum Ewangelizacyjne Diecezji Pelplińskiej. Pelplin, 5.06.2004 r.
- 42. Sympozjum Biblistów Polskich. Gdańsk–Oliwa, 14-16.09.2004 r.

Referaty i wykłady

- *Nowe przymierze: od tablic kamiennych do tablicy serca*. Sesja naukowa pt. „Dlaczego Nowe Przymierze?” Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, 22.11.2003 r.
- *Metoda narracyjna w lekturze Biblii oraz Interpretacja ofiary z Izaaka (Rdz 22) w oparciu o metodę narracyjną*. Referaty wygłoszone w ramach Warsztatów biblijnych „Wierzyć jak Abraham”, zorganizowanych przez Wydział Katechetyczny Diecezji Pelplińskiej. Gruczno, 5.03.2004 r.
- *Być świadkiem Boga w czasie przelomu – perspektywa biblijna*. I Forum Ewangelizacyjne Diecezji Pelplińskiej. Pelplin, 5.06.2004 r.
- *Ozeaszowa katecheza o Bożej miłości. Ujęcie biblijno-katechetyczne*. Wykład dla katechetów podczas Spotkań Katechetycznych Diecezji Pelplińskiej. Pelplin, 4.09.2004 r.

Ks. dr Mirosław S. W r ó b e l

Sympozja naukowe i zjazdy

- 31. Tydzień Biblijny. Lublin, KUL, 24-28.11.2003 r.
- Sympozjum w Rzymie zorganizowane przez *Comunità Sant'Egidio* pt. „Ewangelia i parafia”. 8-11.02.2004 r.
- Konferencja Massimiliano Signifred (*Comunità di Sant'Egidio*) pt. „Ewangelia źródłem pokoju i przyjaźni bez granic”. Lublin, KUL i Metropolitalne Seminarium Duchowne. 17-18.03.2004 r. Organizacja i tłumaczenie.

Referaty i wykłady

- *The meaning of Jn 8:44 in Johannine Research*. Jerozolima (École Biblique), 13.11.2003 r.
- *Znaczenie odkryć w Qumran dla współczesnej biblistyki*. Qumran (Izrael), 17.11.2003 r.
- *Biblia we współczesnych badaniach światowych szkół biblijnych*. Jafa (Izrael), 19.11.2003 r.
- *Misterium crucis*, Kraków. Konferencja podczas spotkania pielgrzymów w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia, 13.03.2004 r.
- *Pierwotne wspólnoty judeochrześcijańskie*. Spotkanie Polonii w Ziemi Świętej. Nazaret (Izrael), 14.04.2004 r.